

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

Версия 6

**Министерство на транспорта,
информационните технологии и съобщенията**

**УПРАВЛЯВАЩ ОРГАН
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ТРАНСПОРТ“**

ИНДИКАТИВЕН ПЛАН ЗА ОЦЕНКА

Одобрил:

**Ръководител на Управляващия орган на
Оперативна програма „Транспорт“ 2007 – 2013 г.**

Индикативен план за оценка на Оперативна програма „Транспорт“ 2007-2013

Версия 6

февруари 2013 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

София февруари 2013 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. Въведение

В съответствие с приложимите документи на ЕС, Оперативна програма „Транспорт“ трябва да бъде обект на оценка. Действащите регламенти за текущия програмен период – Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета и Регламент (ЕО) 1828/2006 на Комисията разшириха обхвата на мониторинга на програмите от чисто финансов контрол до оценка на изпълнението на програми, за целите на по-ефикасното усвояване и използване на ресурсите от фондовете на ЕС. Промените въвеждат по-децентрализиран подход към мониторинга и оценката на програмирането и управлението на Оперативни програми, както и по-ясно формулиране на отговорностите на общностно, национално и програмно ниво. Регламент № 1083/2006 посочва възможността страните-членки, получаващи средства от ЕС по цел „Сближаване“ да изготвят планове за оценка и Комисията препоръчва изготвянето на такива планове и за трите цели.

Планът за оценка на Оперативна програма „Транспорт“ (ОПТ) бе изготвен от Управляващия орган. Целта на документа е да се заложи рамката за оценка на ОПТ като средство за интегриране на същата в процеса на управление и изпълнение на ОПТ. Планът обхваща текущите оценки, които се очаква да бъдат проведени в периода на изпълнение на програмата. Документът подлежи на промяна и актуализиране в съответствие с развитието на програмата и специфичните нужди за оценка, които могат да възникнат междуременно.

II. Цели на оценките за периода на изпълнение на Оперативната програма

За периода 2007-2013 г. на Оперативна програма „Транспорт“ е отпуснат значителен финансов ресурс. С получаването на около 2.003 млрд. евро от Кохезионния и Европейския фонд за регионално развитие на ЕС, по своя бюджет тази програма е най-голямата от седемте оперативни програми за България. Размерът на интервенциите и стриктните нормативни изисквания по отношение на планирането, изпълнението и отчетността се нуждаят от въвеждане на ефикасни системи за наблюдение и оценка.

Според Регламент (ЕО) № 1083/2006 провежданите оценки имат за цел да се подобри качеството, ефикасността, въздействието, устойчивостта и съответствието на предоставяната от ЕС помощ и изпълнението на Оперативните програми в частност.

Съпоставено с горепосоченото, общите цели на провежданите оценки на ОПТ за периода 2007-2013 г. са следните:

- Изграждане на капацитет за оценка в системата на Управляващия орган и неговите партньори
- Подобряване на управлението и изпълнението на ОПТ, както и повишаване на ефикасността и добавената стойност на интервенциите, финансирани по програмата
- Оценка на ефективността на дейностите по ОПТ във връзка с постигането на целите, заложи в Националната стратегическа референтна рамка

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

- Подобряване на прозрачността и откритостта в дейността на публичните институции, участващи в изпълнението на ОПТ

III. Координация и организация на системата за оценка на ОПТ

1. Организация на системата за оценка на ОПТ

1.1. Основни принципи и изисквания на ЕК за извършване на оценка

Изискването за провеждане на текущи оценки на изпълнението на ОПТ и основните правила, управляващи този процес са заложи в следните документи:

- Регламент на Съвета № 1083/2006 установяващ основни положения за ЕФРР, ЕСФ и КФ, както и измененията към него
- Регламент № 1080/2006 на Европейския парламент и Съвета за ЕФРР
- Регламент на Комисията № 1828/2006 залагащ правила за прилагането на Регламент № 1083/2006
- Националната стратегическа референтна рамка за България, одобрена от ЕК на 22.06.2007 г.
- Работен документ № 5 на Европейската комисия *Индикативни насоки за методи за оценка : извършване на оценка по време на програмния период*
- Оперативна програма Транспорт 2007-2013 - документ, одобрен от ЕК на 7.11.2007 г., изменена с Решение на ЕК от 11.11.2011 г.

Според чл. 47 ал. 2 на Регламент № 1083/2006 оценките могат да имат стратегическа насоченост с цел да се изследва развитието на програмата или на група от програми във връзка с националните или Общностните приоритети, или да имат оперативна насоченост с цел да се подпомогне наблюдението на дадена оперативна програма. Оценките се провеждат преди, по време и след края на програмния период.

В съответствие с принципите за допълняемост и пропорционалност (чл. 13 от Регламент № 1083/2006), страните-членки са отговорни за осигуряване на мониторинг на Оперативните програми, за провеждането на текуща оценка и за предприемане и прилагане на адекватни корективни действия при необходимост.

За да бъде постигнато това, УО на ОПТ организира процеса на текуща оценка в контекста на настоящия индикативен план за оценка.

1.1.1 Предложение за модел на оценка на ОП

Съгласно чл. 48-49 от Регламент № 1083/2006 се предвижда провеждане на три вида оценки:

- **Предварителна оценка**

За ОПТ 2007-2013 предварителната оценка бе проведена преди старта на програмата и преди разработването на индикативния план за оценка. Тя се проведе успоредно със създаването на програмата и процеса на договарянето ѝ и като неразделна част от него.

Индикативен план за оценка на Оперативна програма „Транспорт“ 2007-2013

Версия 6
февруари 2013 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

Също така, едновременно с предварителната оценка се проведе и оценка на въздействието върху околната среда на дейностите по ОПТ.

Предварителната оценка допринесе в голяма степен за подобряване на съдържанието и качеството на ОПТ чрез детайлен анализ на резултатите от предходни оценки, чрез преглед на аналитичната част на програмата, включвайки идентифицираните силни и слаби страни, възможности и заплахи; оценявайки съответствието на стратегията, качествено измерение на индикаторите на ниво програма, оценка на очакваното въздействие, включително това върху околната среда, механизмите за изпълнение, като и наблюдението и контрола върху програмата.

➤ *Последваща оценка*

В съответствие с чл. 49 от Регламент № 1083/2006 последваща оценка се извършва от Европейската комисия в сътрудничество със страната-членка и Управляващия орган на ОПТ, които трябва да осигурят събиране и предоставяне на необходимите данни. Последващата оценка трябва да отчете всички предходни оценителни дейности, извършвани по време на програмния период.

Тя трябва да изследва степента на използване на ресурсите, ефективността и ефикасността от програмираните средства, социално-икономическото въздействие и влиянието върху приоритетите на Общността. Последващата оценка има за цел изготвяне на заключения за провежданата политика за икономическо, социално и териториално сближаване. Тя трябва да идентифицира факторите, допринесли за успеха или провала при изпълнението на Оперативната програма, включително по отношение на устойчивостта и определянето на добри практики.

Последващата оценка трябва да бъде завършена в срок до 31.12.2015 г.

➤ *Текуща оценка*

През целия програмен период, Управляващият орган на всяка Оперативна програма трябва да провежда текущи оценки, пряко свързани с мониторинга на програмата.

С приемането на Регламент (ЕС) № 539/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 16 юни 2010 година за изменение на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета, се изменя чл. 48 параграф 3 на Регламент № 1083/2006. Съгласно новата редакция на горепосочения параграф по време на програмния период държавите-членки извършват оценки, свързани с мониторинга на оперативни програми, по-специално когато мониторингът показва значително отклонение от първоначално набелязаните цели. Когато са направени предложения за преразглеждане на оперативни програми съгласно чл. 33 на Регламент № 1083/2006, се представя анализ на причините за преразглеждането, в който се отбелязват всички трудности, свързани с изпълнението, и очакваните последици от преразглеждането, включително по отношение на стратегията на оперативната програма. Резултатите от такива оценки или анализи се изпращат на мониторинговия комитет за оперативната програма и на Комисията.

В допълнение на гореизложеното, Комисията насърчава страните-членки да провеждат и други оценки в съответствие с вътрешните изисквания и на основата на плана за оценка.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

Възможно е провеждане на оценка и в случай на препоръка от страна на Комитета за наблюдение на Програмата.

По отношение на фокуса, Комисията предвижда възможност да бъдат провеждани два основни типа оценки:

- *Стратегически* оценки, които се фокусират върху различни аспекти, като приносът на Оперативната програма към постигане на целите на Лисабонския процес, както и върху специфични хоризонтални въпроси от съществено значение за Оперативната програма (напр. равни възможности, околна среда и т.н.)
- Оценки с *оперативен* фокус, с акцент върху цялостното представяне на Оперативната програма, както и върху функционирането на административните структури и механизмите за изпълнение. Тези оценки трябва да бъдат в тясна връзка с текущия мониторинг на програмата.

Комисията също така отбелязва, че някои оценки биха могли да имат едновременно комбинирана стратегическа и оперативна насоченост.

Основните критерии за оценка или въпросите, върху които ще се фокусира текущата оценка са следните:

- **Уместност/приложимост** на помощта в по ОПТ, която се отнася до целите на програмата и тяхната актуалност в условията на промени на социално-икономическата среда.
- **Последователност** на помощта по ОПТ, която включва анализ на връзките и допълняемостта между различните приоритетни оси и техния принос за постигане на общите цели на програмата; както и обвързаността им с националните и европейските политики.
- **Ефективност** на помощта в рамките на ОПТ - установява дали продуктите (outputs) и резултатите (results) от въздействието от програмата са в съответствие с целите ѝ; както и до каква степен разкриват причините, които биха могли да повлияят върху напредъка, включително върху механизмите и процеса на изпълнение.
- **Ефикасност** на помощта в рамките на ОПТ, който включва анализ на постигнатото и ползите от програмата по отношение на използваните ресурси, както и оценява възможността за подобряване на ефикасността.

2. Процес на координация и управление на оценките на ОПТ

2.1 Обща координация и управление

2.1.1 Структура за управление на дейностите по оценка

Оценките на стратегическите програмни документи за периода 2007-2013 г. ще бъдат провеждани на две нива: на ниво Национална стратегическа референтна рамка (НСРР) и на ниво Оперативни програми.

Структурата, отговорна за оценка на национално ниво е Централното координационно звено (ЦКЗ) в Министерски съвет. Към всеки Управляващ орган се създават отделни звена, които отговарят за извършването на оценка на конкретната Оперативна програма.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

За ОПТ звеното, отговорно за провеждането на оценка е отдел „Мониторинг, информация и комуникация” на Управляващия орган.

Основни структури на всички нива са следните:

- Централно координационно звено в МС
- Хоризонтална мрежа от експерти за оценка на НСРР и Оперативните програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фондове на ЕС
- Управляващи органи на Оперативните програми (включително звената, отговорни за провеждане на оценката)
- Комитетите за наблюдение на ОП
- Европейската комисия

Основните функции на тези структури по отношение провеждането на оценка на отделните стратегически програмни документи са описани по-долу:

➤ **Централно координационно звено (ЦКЗ)**

Съгласно Постановление на МС 70/14.04.2010 г. за координация при управлението на средствата от ЕС, функциите на ЦКЗ се изпълняват дирекциите „Програмиране на средствата от Европейския съюз”, „Мониторинг на средствата от Европейския съюз” и „Информация и системи за управление на средствата от Европейския съюз” в администрацията на Министерския съвет съобразно техните функции, определени в Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, приет с Постановление № 229 на Министерския съвет от 2009 г..

ЦКЗ изпълнява своите функции в сътрудничество с ЕК и Управляващите органи на Оперативните програми, както и с партньори, включени в процеса на изпълнение на съфинансираните от ЕС програми.

- Хоризонтална мрежа от експерти за оценка на оперативните програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фондове на ЕС

През м. февруари 2010 г. бе създадена хоризонтална мрежа от експерти за оценка на оперативните програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фонд. В нея са включени експерти от УО на всяка Оперативна програма и представители от ЦКЗ в МС. Експерти от ОПТ участват в работата на групата и сътрудничат при провеждане на оценки от хоризонтален характер.

➤ **Управляващ орган на ОПТ**

На ниво Управляващ орган функциите за оценка се изпълняват в рамките на отдел „Мониторинг, информация и комуникация” Управляващият орган определя задачите, отговорностите, организацията и процедурите за ползването на външни консултанти по време на оценителния процес, провеждането на оценките и оценителните доклади, както и осигурява необходимите човешки и финансови ресурси. Пълно описание на функциите и

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

отговорностите за оценката на ОПТ е направено във функционалната характеристика на отдел „Мониторинг, информация и комуникация” в рамките на дирекция „Координация на програми и проекти” и в длъжностните характеристики на експертите. Тези функции са описани накратко по-долу.

➤ **Комитет за наблюдение на ОПТ**

Отдел „Мониторинг, информация и комуникация” работи в тясно сътрудничество с Комитета за наблюдение (КН) по въпроси от областта на оценка на програмата. Част от функциите на Комитета за наблюдение включват:

- Одобряване на първоначалната версия на индикативния план за оценка на ОПТ
- Отправяне на искане за извършване на допълнителни оценки и определяне на специфични теми за оценка
- Обсъждане на резултатите и одобряване на препоръките от проведените оценки, когато се отнасят до въпроси от компетенциите на КН
- Проследяване на изпълнението на направените препоръки в резултат на оценките

➤ **Европейската комисия**

Представители на Европейската комисия са включени в процеса на оценка чрез участието им в заседанията на КН и биха могли да участват в хоризонтална мрежа от експерти за оценка на оперативните програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фондове на ЕС. По своя инициатива и в сътрудничество със съответната страна-членка, Комисията може да провежда стратегически оценки или оценки, свързани с наблюдението на Оперативните програми, когато мониторингът установи значително отклонение от първоначално заложените цели. Резултатите от подобни оценки се изпращат на КН на ОП. В тясно сътрудничество със страната-членка, Комисията трябва да разработи схема за обмен на информация (включително данни от наблюдението) и за коректно прилагане на препоръките от оценките. Комисията може по свое усмотрение, да инициира стратегическа оценка на определени оперативни програми (или части от тях), на национални стратегии или стратегически важни въпроси– като постигане целите на Лисабонската стратегия или устойчивото развитие.

Извън тези задължения Комисията издава указания за методите и техниките за провеждане на оценка и анализ на данни.

2.1.2 Функции по извършване на текуща оценка на отдел „Мониторинг, информация и комуникация”

Отдел „Мониторинг, информация и комуникация”, изпълнява функции по координацията, организацията и провеждането на оценките на Оперативната програма.

Управляващият орган осигурява финансови ресурси чрез приоритетна ос „Техническа помощ” на ОПТ за организиране и провеждане на оценките, за събиране на данни, проучвания и анализи.

Функциите на Отдел „Мониторинг, информация и комуникация” включват следното:

Индикативен план за оценка на Оперативна програма „Транспорт” 2007-2013

Версия 6
февруари 2013 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

- Изготвя и прилага Индикативен план за оценка на ОПТ, в съответствие с принципите, подхода, методите и препоръките, заложи в Работен документ № 2 и Работен документ № 5 на Европейската комисия.
- Предлага обхвата и целите на тематичните оценки на ОПТ;
- Участва в процеса по приемане на работата на независимите оценители на програмата;
- Изготвя и разпространяване на информация за независимите текущи и тематични оценки на ОПТ и информиране на КН на ОПТ и ЕК за резултатите от тях
- Координира изготвянето на план/ове за действие за изпълнение на препоръките от оценителните доклади и координира изпълнението им;
- Интерпретира данни за индикаторите по наблюдението на ОПТ и информация, получена от бенефициентите на програмата
- Осъществява координация и сътрудничество при събирането на данни за оценките
- Проследява изпълнението на препоръките, дадени от оценителите
- Осъществява сътрудничество с ЦКЗ при планиране, подготовка и провеждане на проучвания в рамките на Оперативната програма и по хоризонтални въпроси, провеждани за целите на НСРР
- Подготвя и представя пред КН на ОПТ на информация за планираните оценки, наблюдение на изпълнението на препоръките от оценките на ОПТ и разпространяване на информация за оценките в сътрудничество с ЦКЗ
- Осъществява обмен на добри практики и ноу-хау с други страни-членки
- Изгражда институционален капацитет за оценка

2.1.3 Институционален капацитет на звеното, отговорно за оценката на ОПТ

Предоставените на отдел „Мониторинг, информация и комуникация“ финансови и човешки ресурси трябва да бъдат достатъчни за осигуряване на ефективното изпълнение на индикативния план за оценка. В допълнение трябва да бъдат предоставени адекватни финансови ресурси за покриване на разходите за планираните оценки и всякакви други оценки, които могат да се окажат необходими по време на програмния период.

➤ Институционално изграждане и предвидени обучения

Управляващият орган, съвместно с Дирекция „Човешки ресурси“ в МТИТС е отговорен за организиране на процеса за анализ на нуждите от обучение, за разработване на специфични програми и тяхното изпълнение. С ресурси от техническата помощ на ОПТ се провеждат обучения за служителите на УО и представители на структурите на бенефициентите.

Изпълняват се дейности за засилване на капацитета на УО на ОПТ по време на действието на настоящия план. Тези дейности приоритетно включват следните направления:

- Участия на служители от УО в обучителни курсове за оценка, организирани извън България

Индикативен план за оценка на Оперативна програма „Транспорт“ 2007-2013

Версия 6

февруари 2013 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

- Участия на служители от УО в конференции за оценка, организирани от Европейската комисия и Европейското сдружение на оценителите
- Учебни визити на служители от УО в аналогични структури към Управляващи органи в други страни-членки на ЕС
- Организиране на специфични обучителни дейности за УО в България с привличане на международни експерти по оценка

За финансиране на подобни дейности в настоящия план за оценка се използва техническата помощ по ОПТ.

2.2 Процес на одобряване и изпълнение на индикативния план за оценка на ОПТ

2.2.1 Връзка със системата за наблюдение

Информационната система за управление и наблюдение – ИСУН е интернет-базирана система, администрирана от ЦКЗ в МС, която МТИТС използва за ефикасно управление и контрол на ОПТ и за изготвяне на доклади за управлението на средствата според изискванията на ЕК. ИСУН е структурирана в отделни модули, създадени на основата за управление на проектния цикъл и на управленските структури на институциите, основни ползватели на системата. Системата съдейства за управлението на проектите по време на целия им цикъл в съответствие с изискванията на националното и европейското законодателство.

2.2.2 Механизъм за одобряване и възможности за промяна на индикативния план за оценка

Първоначалната версия на Индикативния план за оценка се одобрява от Комитета за наблюдение на ОПТ. Той включва целия програмен период, заедно с годишни раздели, които могат да бъдат допълвани в зависимост от напредъка на ОПТ.

Планът е изготвен от експертите в отдел „Мониторинг, информация и комуникация“. Първоначалната версия се съгласува последователно от началника на отдел „Мониторинг, информация и комуникация“ и директора на дирекция „Координация на програми и проекти“ и се одобрява от Ръководителя на Управляващия орган. След това документът се предоставя на членовете на КН на ОПТ за коментари. Уместните коментари от страна на членовете на КН на ОПТ се отразяват надлежно в окончателната версия на плана, преди същият да бъде окончателно приет.

Всички промени на индикативния план за оценка ще стават в съответствие със следната процедура: Експертите от отдел „Мониторинг, информация и комуникация“ изготвят проект на необходимите промени/актуализации заедно с обосновка на нуждите за това. Текстът на ревизирания план за оценка се съгласува от началника на отдел „Мониторинг, информация и комуникация“ и директора на дирекция „Координация на програми и проекти“ и се одобрява от Ръководителя на Управляващия орган. Съдържанието му се публикува на интернет-страницата на ОПТ.

Всяка оценка се представя под формата на оценителен доклад, който се изпраща на Европейската комисия. Резултатите и препоръките се разглеждат на заседание на Комитета за наблюдение. При нужда и когато това се изисква от съдържанието на доклада и предмета

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

на оценката, същият се представя и на други подходящи форуми. Отдел „Мониторинг, информация и комуникация” координира със заинтересованите институции, план за действие за изпълнение на препоръките от оценителните доклади и проследява тяхното изпълнение.

2.2.3 Връзка и допълняемост с плана за оценка на национално ниво

Представители на ЦКЗ участват в заседанията на КН на ОПТ, като по този начин се осигурява координация при одобряването на индикативния план за оценка на ОПТ. Също при сформирани работни групи, свързани с оценките по ОПТ се канят като членове представители на ЦКЗ. Резултатите от отделните оценки се представят пред КН на ОПТ и на заключителни срещи и включват широк кръг от заинтересовани страни.

Експерти от УО на ОПТ участват в хоризонталната мрежа от експерти за оценка на оперативните програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фондове на ЕС, където се обменят добри практики между отделните Управляващи органи по отношение на изготвянето и прилагането на плановете за оценки.

При поискване от страна на ЦКЗ УО на ОПТ може да предоставя информация и активно участва в планирането и провеждането на оценки на НСРР и представя становища по проектите на оценителни доклади.

IV. Управление на оценката на ОПТ

1. Планиране и провеждане на оценката

Процесът на оценка на оперативните програми включва няколко основни фази, които допринасят за качеството и ползата от провежданите оценки, както следва:

- *Планиране* – анализират се нуждите и първоначалния обхват на оценката, както и необходимите ресурси по отношение на данни, време и средства.
- *Подготовка на техническа спецификация* – формулират се целите и основните въпроси на оценката.
- *Възлагане на оценка* - Когато се използва външен независим оценител, задължително се спазват изискванията на Закона за обществените поръчки.
- *Събиране на данни и анализи* – събиране на данни, обработка и изследването им.
- *Изготвяне на доклада* – анализите и данните от оценката се подготвят и представят под формата на доклад с цел обсъждане и консултации. Обхватът на тази дейност може да се ограничи само до структурата, възложител на оценката, но също така може да включва и други партньорски организации, включително тези, които изпълняват оценяваната програма
- *Използване на резултатите от оценката* – информацията от оценителния доклад се използва при вземането на решения за подобряване на изпълнението на оценяваните проекти и на програмата като цяло.

И двете страни – възложителят (чрез осигуряването на подходящо планиране, обезпечаване и използване на необходимите ресурси – време, достъп до информационни източници и др.) и оценителят (чрез осигуряване и използване на подходящи човешки ресурси и физически средства за изпълнение на заданието) носят отговорност за провеждане на оценката в съответствие с минималните стандарти за качество.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

2. Запазване на независимост на оценителя

Въпросът за независимостта на екипа, провеждащ оценката е комплексен. Най-добрата гаранция за независимост на оценителите е прилагането на научен и професионален подход от страна на екипа при изпълнение на неговите функции.

Всички дейности по оценка на Оперативните програми изискват пълна независимост на оценителя от обекта на оценката, като по този начин се повишава доверието в резултатите от оценката.

3. Партньорство в процеса на оценка

Партньори в процеса на извършване на оценка не са единствено ползвателите на нейните резултати, но също и онези структури, които предоставят необходимата информация за провеждането ѝ. Институциите/организациите, които са пряко или косвено въввлечени в оценката на ОПТ могат да бъдат групирани общо в следните категории:

- *Структури, упълномощени да вземат решения* – Европейската комисия, КН на НСРР, Министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията, и др. спадат към тази група. Оценката им предоставя информация на ниво програма (подготовка, изпълнение и резултатите от нея)
- *Органи изпълняващи функции по изпълнението на ОПТ* – тази група включва членовете на Комитета за наблюдение и Управляващия орган, чиито задължения включват управление на различни аспекти от ОПТ; за тях резултатите от оценката предоставят информация за ефективността на изпълняваните от тях задължения, за потенциалните трудности, както и за факторите, които биха имали положително въздействие върху резултатите от изпълняваните проекти.
- *Целеви групи* – крайните бенефициенти на ОПТ. Резултатите от оценката трябва да им дадат по-детайлна картина за това, какво да очакват от изпълнението на програмата и за действителните продукти от изпълнението ѝ (при проследяване препоръките от оценката). Тя може да предостави също информация за съфинансираните от програмата проекти и по-специално за прилаганите добри практики.
- *Други заинтересовани страни* – може да бъде предоставено резюме на резултатите от дадена оценка за ползване на структури на гражданското общество и на обществеността при поискване. Обобщения от проведените оценки ще се публикуват на официалната интернет страница на ОПТ и при необходимост ще бъдат представяни на подходящи форуми.

V. Специфични дейности при оценка на ОП

1. Организация и координация на оценките за програмния период 2007-2013 г.

1.1 Индикативен списък на планираните оценки

Този раздел включва списък на планираните оценки, които се предвижда да бъдат извършени по време на програмния период. Той обхваща едновременно оценки със стратегически и оперативен фокус, в съответствие с насоките на Комисията. Времевият график на оценките следва да бъде разглеждан като индикативен по същност на този етап,

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

тъй като по време на изпълнението на програмата могат да възникнат по-спешни нужди за оценка. Това може да се случи, ако напредъкът не съответства на заложените цели, или ако се наложат промени в програмата. Комитетът за наблюдение на ОПТ също може да препоръча провеждане на отделна оценка.

Въпреки гореизложеното, представеният тук индикативният списък представлява ясна програма за текуща оценка на ОПТ. Той обхваща оценки, свързани с широк спектър от теми и въпроси, включващи:

- Оценки с оперативен фокус по въпроси от изпълнението на програмата, включително изследване на възможни затруднения, които биха могли да възпрепятстват изпълнението
- Оценки, засягащи общия напредък на ОПТ и нейното въздействие
- Оценки със стратегически акцент, ориентиран към определяне на политики
- Оценки, заложи с цел измерване и подобряване функционирането на системите за мониторинг и контрол на обществените поръчки на ОПТ

В списъка по-долу е представен основният обхват на всяка оценка заедно с описание на основните области и въпроси, които трябва да бъдат засегнати. Тези условия ще бъдат включени в техническата спецификация към тръжната документация за избор на независим външен оценител на ОПТ. Кандидатите може да предложат и допълнителни въпроси за оценка и да разработят подходяща методология, които да съответстват на основните оценителни области и въпроси, ако такава не е предложена от Възложителя в тръжната документация.

Тъй като това е първият програмен период на България, първите оценки се проведеха през 2011 г.

Взимайки предвид изброените по-горе фактори, индикативният списък на текущите оценки включва следното:

ТЕМА НА ОЦЕНКА: “Изследване на процеса на изпълнение на проекти на ниво крайни бенефициенти”

Тип на оценката

Външна оценка с оперативен фокус

Обхват

Предложената оценка ще включва изследване на ефективността на изпълнението на проекти и капацитета на крайните бенефициенти и препоръки за подобряване изпълнението, когато е необходимо.

Основни области и въпроси за оценка

Основни области	Ключови въпроси на оценката
Ефективност на процедурите за	Подходящо ли е разделението на отговорностите между Управляващия орган и крайния

Индикативен план за оценка на Оперативна програма „Транспорт“ 2007-2013

Версия 6
февруари 2013 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

изпълнение	<p>бенефициент?</p> <p>До каква степен е адекватно нивото на процедурите за докладване между Управляващия орган и крайния бенефициент</p>
Капацитет на крайните бенефициенти	<p>Притежават ли крайните бенефициенти необходимия капацитет и умения да подготвят и управляват ефективно проектите по ОПТ?</p> <p>До каква степен са ефективни изградените системи за управление и контрол по ОПТ при крайните бенефициенти?</p> <p>До каква степен е функционално и ефективно разпределението на функции на ниво бенефициент?</p> <p>До каква степен е качествено изпълнението на отделните фази на изпълнение и управление (подготовка, тръжни процедури, управление, докладване и контрол), от страна на бенефициентите?</p>
Идентифициране на добри практики и анализ на възможностите за тяхната обмяна между бенефициентите	<p>Съществуват ли специфични добри практики при управлението и изпълнението на проектите на ниво краен бенефициент?</p> <p>Възможно ли е тези добри практики да бъдат пренесени към други крайни бенефициенти и какво би улеснило на подобен обмен?</p>

Предварителен график за начало на провеждане на оценката

Втората половина на 2011 г.

ТЕМА НА ОЦЕНКА: “Междинна оценка на напредъка и цялостното изпълнение на програмата”

Тип на оценката

Външна оценка с фокус едновременно върху оперативни и стратегически области

Обхват

Тази оценка ще направи преглед на напредъка по ОПТ и цялостното ѝ изпълнение до средата на 2011 г. с акцент върху степента на финансово усвояване и физическия напредък. Също така, тя ще направи преглед на напредъка в контекста на по-широката външна среда и на нейното влияние върху програмата. На базата на задълбочен анализ може да бъде препоръчано изменение на програмата, включително пренасочване на финансовите ресурси.

Основни области и въпроси за оценка

Основни области	Ключови въпроси на оценката
-----------------	-----------------------------

Индикативен план за оценка на Оперативна програма „Транспорт“ 2007-2013

Версия 6

февруари 2013 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

Общ финансов напредък	Анализ на финансовия напредък спрямо целите на ниво програма и приоритетна ос
Идентифициране на пречки и проблеми при усвояване на средствата по ОПТ	Основни проблеми, които бенефициентите срещат при усвояване на средствата по ОПТ Основни проблеми в процеса на изпълнение и при осигуряване на съфинансиране на дейности по проектите
Физическо изпълнение	Цялостно техническо изпълнение спрямо първоначално заложените индикатори за продукти и резултати (output and results) на ниво приоритетна ос Анализ на факторите, които оказват влияние върху физическото изпълнение. Определяне на тежестта на всеки фактор.
Анализ в развитието на външната за програмата среда	Основни етапи на развитие в транспортния сектор и потоците на движение в рамките на основните транспортни видове Развитие на транспортната и другите политики на национално и европейско ниво Следствия от гореописаните промени за изпълнението на ОПТ
Напредък по отношение постигане целите на ОПТ и по-широко въздействие от програмата	До колко са актуални целите на ОПТ? До колко е постигната интеграция на националната транспортна мрежа с европейската транспортна мрежа ? Какъв напредък е постигнат по отношение намаляване натовареността на транспортната инфраструктура? Постигнат ли е по-добър баланс между отделните видове транспорт? Принос на ОПТ към политиката за устойчиво развитие Какъв напредък е постигнат към развиване на устойчива транспортна система? Какво влияние оказват промените на ОПТ върху нейното изпълнение и това на проектите ? (в случай на наличие на промяна)

Предварителен график за начало на провеждане на оценката

Втората половина на 2011 г.

Индикативен план за оценка на Оперативна програма „Транспорт“ 2007-2013

Версия 6

февруари 2013 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ТРАНСПОРТ
2007-2013
По-близко, по-близки...

ТЕМА НА ОЦЕНКА: “Оценка на системата за наблюдение на ОПТ”

Тип на оценката

Външна оценка с оперативен фокус

Обхват

Предложената оценка ще включи изследване на ефективността на общата рамка за наблюдение на ОПТ и на капацитета на УО и ще предложи препоръки за подобряване в съответствие с установените нужди.

Основни области и въпроси за оценка

Основни области	Ключови въпроси на оценката
Ефективност на цялата система за наблюдение	<p>Покрива ли системата за наблюдение целия проектен цикъл и до каква степен тя е ефикасна и функционална?</p> <p>Осигурява ли системата за наблюдение надеждна и навременна информация?</p>
Адекватност и качество на индикаторите за наблюдение	<p>До каква степен е целесъобразна системата от индикатори на ОПТ?</p> <p>Индикаторите отговарят ли на общоприетите добри практики и осигуряват ли приложима и полезна информация за изпълнението на програмата? Оптимален ли е използваният комплект от индикатори?</p> <p>Създадената организация от страна на бенефициентите за отчитане на индикаторите</p> <p>Надеждни ли са източниците на информация за отчитане на индикаторите?</p>
Организация, капацитет и ефективност на отдел „Мониторинг, информация и комуникация” в рамките на УО на ОПТ	<p>Подходящо и функционално ли е разпределението на функциите в отдела?</p> <p>Експертите в отдела притежават ли необходимите познания да изпълняват задълженията си?</p> <p>До каква степен плановете за обучение на отговарят на нуждите от обучения и какви са ефектите от инвестирането в административния капацитет?</p> <p>До каква степен създадените връзки между отдел „Мониторинг, информация и комуникация”, бенефициентите, други УО, включително този на НСРР са подходящи и целесъобразни и каква е организацията на информационния поток между тях?</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

Предварителен график за начало на провеждане на оценката

Втората половина на 2011 г.

ТЕМА НА ОЦЕНКА: “Оценка на интегрирането на хоризонталните принципи в управлението, мониторинга и изпълнението на ОПТ”

Тип на оценката

Външна оценка с оперативен фокус

Обхват

Тази оценка ще определи степента, до която хоризонталните политики и приоритети са интегрирани в управлението, мониторинга и изпълнението на ОПТ.

Основни области и въпроси за оценка

Основни области	Ключови въпроси на оценката
Идентифициране и оценка на проекти	Как ключовите хоризонтални приоритети, в т.ч устойчивото развитие са включени при оценката на проектите? До каква степен хоризонталните принципи са взети под внимание при идентифицирането и изпълнението на проекти?
Наблюдение и индикатори	Качество на докладване по отношение на хоризонталните принципи Индикаторите за мониторинг на ОПТ правилно ли измерват и обхващат въздействието върху устойчивото развитие и другите хоризонтални приоритети?
Управление и изпълнение на ОПТ	Как хоризонталните политики са отразени в съответните документи и наръчници за изпълнение на ОПТ?
Анализ на външните въздействия	Анализ на развитието на хоризонталните политики на национално и европейско ниво и въздействието им по отношение на ОПТ

Предварителен график за начало на провеждане на оценката

Втората половина на 2011 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ТРАНСПОРТ 2007-2013
По-близко, по-близки...

ТЕМА НА ОЦЕНКА: „Обща оценка на напредъка и цялостното изпълнение на ОПТ”

Тип на оценката

Външна оценка с фокус едновременно върху оперативни и стратегически области

Обхват

Тази оценка на ОПТ ще направи преглед на цялостния напредък и общо изпълнение на програмата в края на програмния период - 31.12.2013 г. с акцент върху степента на усвояване на финансовите ресурси, постигнатия физически напредък и постигане на целите на програмата. Ще бъдат анализирани и идентифицирани основните пречки за изпълнение на програмата, с цел извличане на поуки за следващия програмен период. Ще бъде извършена оценка на системата за контрол при провеждането на обществени поръчки, с цел определяне на нейната ефективност и ефикасност.

Основни оценителни области и въпроси

Основни области	Ключови въпроси на оценката
Общ финансов напредък	Анализ на финансовото изпълнение спрямо целите на ниво ОП и приоритетни оси Идентифициране на пречки и проблеми при усвояването на средствата
Общ физически напредък	Степен на физическо изпълнение спрямо индикаторите за продукт и резултат на ниво приоритетни оси Анализ на факторите, които оказват влияние върху напредъка
Оценка на системата за контрол при възлагане на обществени поръчки	Ефективност на системата за контрол при възлагане на обществени поръчки. До колко е адекватно и качествено извършването на проверки при провеждане на обществени поръчки. Организация и капацитет на бенефициентите за законосъобразно провеждане на обществени поръчки. Организация, капацитет и ефективност на отдел „Предварителен контрол” в УО на ОПТ за осъществяване на контрол на процедурите за провеждане на обществени поръчки.
Осъществен напредък за постигане на целите на ОПТ	Каква степен на интегриране в европейската транспортна мрежа е била достигната от националната транспортна система? Какъв напредък е постигнат по отношение

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

	<p>намаляването на натовареността на пътната инфраструктура?</p> <p>Постигнат ли е по-добър баланс между различните видове транспорт?</p> <p>Какъв напредък е бил постигнат в посока към развитие на устойчива транспортна система?</p>
<p>Идентифициране на пречки и проблеми за ефективно усвояване на средствата по ОПТ</p>	<p>Основни проблеми, които бенефициентите срещат при усвояване на средствата по ОПТ</p> <p>Основни проблеми в процеса на изпълнение и при осигуряване на съфинансиране на дейности по проектите</p>

Предварителен график за начало на провеждане на оценката

Първата половина на 2014 г.

Списък на оценките заедно с предварителния график за провеждането им е представен в Приложение 1.

2. Минимални стандарти за оценка и оценителни доклади

а. Методология, формат и представяне на оценителните доклади

Завършените оценителни доклади трябва да включват отделно резюме, заедно с пълния текст на самия доклад. Той трябва да включва използваната основна методология за намирането на отговор на поставените оценителни въпроси и да посочва ключовите констатации в резултат от анализа. Оценителните заключения трябва да следват ясно от констатациите и на свой ред, препоръките трябва да бъдат подкрепяни от заключенията.

Оценителните доклади се представят на Управляващия орган и на Европейската комисия. На интернет страницата на ОПТ ще се публикува резюме от всеки оценителен доклад. Централното координационно звено и Комитета за наблюдение на ОПТ ще бъдат запознавани с резултатите и препоръките от всяка оценка.

б. Качество на докладите

В съответствие с Работен документ № 5 на Европейската комисия, оценителните доклади трябва да отговарят на следните критерии:

- *Съответствие на нуждите*: Трябва адекватно да отговаря на нуждата от информация и да отговарят на техническото задание
- *Съответствие на обхвата*: Обосновката, продуктите, резултати, въздействието, взаимовръзките с други политики, както и неочакваните ефекти трябва да бъдат

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

- внимателно проучени (в зависимост от обхвата на оценката и формулираните въпроси)
- *Отвореност на процеса:* Заинтересованите страни трябва да са включени в изготвянето на оценката и обсъждането на резултатите от нея трябва да бъдат въввлечени, с цел да се вземат предвид всички гледни точки
  - *Съответствие на проекта:* Концепцията на оценката трябва да съответства на търсените резултати, които да отговорят на основните въпроси за оценка
  - *Надеждност на данните:* Първичните и вторичните данни трябва да бъдат събирани и селектирани по подходящ и надежден начин
  - *Логически анализ:* Количествените и качествените данни трябва да бъдат анализирани в съответствие с установените практики и по такъв начин, че да дадат отговор на основните въпроси при оценката
  - *Надеждност на резултатите:* Трябва да са логични и доказуеми от анализа на данните чрез подходяща интерпретация и хипотези
  - *Независими заключения:* Заключениеята трябва да бъдат обосновани и безпристрастни
  - *Ясен доклад:* Докладът трябва да описва контекста и целите, както и организацията и резултатите на ОП, като предоставя лесно разбираема информация. Изчерпателно резюме на български и английски език трябва да обобщава резултатите от проведената оценка и да подпомага обмяната на добри практики и извлечените поуки между страните-членки
  - *Приложимост на препоръките:* Докладът трябва да предоставя препоръки, които да са приложими в процеса на вземане на решения, както и на съответните заинтересовани страни и които да бъдат достатъчно подробно описани, за да се приложат лесно на практика

3. Разпространяване на оценките и последващо проследяване

3.1 Цел на разпространението на информация

Целта на разпространението на резултатите от оценката е да се осигури прозрачност и достъп на всички заинтересовани страни до направените констатации. Това е важен фактор за отразяване на изводите и резултатите от оценките в процеса на планиране и изпълнение и повишаване на общия ефект от провеждането им.

3.2 Канали за разпространение на информация

За нуждите на ОПТ се предвижда резюмета от финализираните оценителни доклади да бъдат разпространявани чрез следните канали:

- Поща или електронна поща
- Интернет-страницата на ОПТ
- Периодични бюлетини, прес-съобщения и други публикации
- Семинари и работни срещи

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

3.3 Проверка и проследяване приложението на резултатите от оценката

Отдел „Мониторинг, информация и комуникация” в УО на ОПТ отговаря за проследяване на изпълнението на препоръките от оценката. Целта на тази проверка и последващи действия е да се съдейства за използването на заключенията и препоръките в процеса на вземане на управленски решения. Създаването на подходяща система за проследяване е от съществено значение за доброто информиране на отдел „Мониторинг, информация и комуникация” доколко и как са били спазени препоръките от извършените оценки.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

VI. Приложение 1

Списък на предложените текущи оценки и дейности за институционално изграждане и времева рамка

Наименование на оценката	Времева рамка за начало на оценката
Изследване на процеса на изпълнение на проекти на ниво крайни бенефициенти	Втора половина на 2011 г.
Междинна оценка на напредъка и цялостното изпълнение на програмата	Втора половина на 2011 г.
Оценка на системата за наблюдение на ОПТ	Втора половина на 2011 г.
Оценка на интегрирането на хоризонталните принципи в управлението, мониторинга и изпълнението на ОПТ	Втора половина на 2011 г.
Обща оценка на напредъка и цялостното изпълнение на ОПТ	Първа половина на 2014 г.
Оценки в случаи, когато мониторингът установи съществено отклонение от първоначално заложените цели	Според нуждите